

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 2. decembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 141.

Konstituiranje odbora Zveze gremijev.

Včeraj so se vršile seje ožjega in širšega odbora Zveze trgovskih gremijev. Na seji širšega odbora je bil soglasno izvoljen za zveznega načelnika g. Vilko Weixl, veletrgovec in načelnik gremija trgovcev v Mariboru. Za podnačelnike so bili izvoljeni sledeči gg.: I. Jos. J. Kavčič, veletrgovec in podnačelnik gremija trgovcev iz Ljubljane, II. R. Stermecki, veletrgovec in načel-

nik gremija trgovcev v Celju, III. E. Hieng, veletrgovec in odbornik gremija trgovcev v Ljubljani. Blagajnikom je bil izvoljen g. J. Verovšek, veletrgovec v Ljubljani, a tajnikom g. Fr. Zebal, veletrgovec in načelnik gremija ljubljanske okolice. — Podrobno poročilo o razpravah na sejah širšega in ožjega odbora priobčimo v prihodnji številki.

Ne pozabite!

Zopet se bliža čas inventur in bilanc, doba napornega dela v skladišču in pisarni, kateri sledi trenutek težkih razočaranj, pa tudi vzpodbujajočega zadovoljstva in veselja.

Komur bilanca pokaže, da njegov trud v preteklem poslovnem letu ni prinesel zaželenega in potrebnega uspeha, ne sme obupati, ampak mora dognati vzrok svojemu neuspehu pa se potem lotiti še z večjo vnemo dela. Dognati se mora vzrok bolezni in kdor pozna bolezen in njen izvoz, najde tudi lek.

Popolnoma brezplodno je govorjenje o slabih časih in o krizi, kakor je brezuspešno in brezpomembno vpitje po odpomoči, katero naj nudi država ali še kdo drugi. Vsak se mora sam boriti proti slabim časom in proti krizi, vsak mora sam gledati, da odvrne posledice težkih časov od svojega podjetja.

Toda neuspehu ali nezadostnemu napredovanju niso krivi vedno le zunanji vplivi, ampak mnogokrat nedostatki v notranji organizaciji poslovanja.

Z letnim zaključkom se nudi najlepša prilika, da se odpravijo razni nedostatki in izmenjajo zastarele naprave in načini poslovanja z novimi praktičnejšimi in natančnejšimi.

V mislih imam predvsem knjigovodstvo. To je vsakemu podjetju ravnotako potrebno, kakor so potrebni glavni, kredit in odjemalci. Kdor hoče imeti res pregled in kontrolo poslovanja svojega podjetja, mora imeti sistematično knjigovodstvo in tako je le dvostavno. Takozvano enostavno knjigovodstvo, ki se mnogokje še porablja, čeravno ni niti najmanj na mestu, ni tako knjigovodstvo, ki bi res nudilo natančni pregled in kontrolo poslovanja in temeljne podatke za kalkulacijo in proračune.

Le dvostavno knjigovodstvo je tisto sistematično knjigovodstvo, ki res nudi popolni pregled in strogo kontrolo. Le ta način je resnični prijatelj in svetovalec vsakega rednega in poštenega trgovca in podjetnika.

Vsakomur priporočam takozvani ameriški način knjigovodstva, ker zahteva najmanj dela, omogoča najpogostejšo delitev dela, je poraben za vsako podjetje od najmanjšega do največjega, pa nudi najhitrejši pregled.

Opozorjam na predpise trg. zakona, kojega čl. 23. pravi, da morajo protokolirane firme voditi knjige, iz katerih je razvidno poslovanje in položaj podjetja. Zakon res ne predpisuje načina knjigovodstva, pač pa jasno določa cilj knjigovodstva.

Knjigovodstvo mora nuditi:

1. Podroben pregled premoženja v najširšem pomenu besede (tedaj vseh aktiv in pasiv) ob začetku poslovanja kakor tudi na koncu vsake poslovne dobe;

2. pregled in izkaz vseh prejemkov in izdatkov v vseh premoženjskih delih;

3. pregled kretanja in stanja vseh knjižnih terjatev in dolgov;

4. dokaz in izkaz tekom poslovne dobe doseženega dobička ali izgube.

Knjigovodstvo mora potemtakem dajati v številkah pregledno sliko delovanja in poslovanja podjetja in v končnih številkah mora biti razviden uspeh tega poslovanja.

Le v redkih slučajih je mogoče doseči to z takozvanim enostavnim knjigovodstvom. V resnici dosega smoter, ki ga predpisuje zakon, le dvostavno knjigovodstvo in kdor porablja ameriški način, nima z njim nič več dela, kot pa s svojim enostavnim načinom, ki mnogokje povzroča vsled svoje pradedovske oblike mnogo pisarnenja.

Vpoštevati moramo še to, da lastnik trgovskega, obrtnega ali industrijskega podjetja navadno ne dela in gospodari samo s svojim premoženjem, ampak tudi s premoženjem svojih dobaviteljev in drugih posojilodajalcev. Trgovec ali podjetnik je nekaj upravitelj ne samo svojega premoženja, ampak tudi svojih upnikov. Zato pa ni samo po zakonu dolžan napraviti vsako leto zaključek, ampak zahtevajo koristi upnikov, da trgovec ali podjetnik napravi vsako leto obračun svojega poslovanja. Pripeti se lahko, da bo moral polagati obračun tudi pred sodnikom in če bi ne mogel dati natančnega in z dokazi opremljenega in podprtega obračuna, je v nevarnosti ne samo njegova stanovska in osebna čast in prostost, ampak tudi materijalna bodočnost!

Redno ali sistematično knjigovodstvo nudi neštete in z ozirom na različne panoge trgovskega ali industrijskega delovanja tako različne koristi, da vseh ni mogoče naštet. Navajam le to, da edino le sistematično knjigovodstvo, in tako je dvostavno, omogoča posredno in neposredno pregled celokupnega položaja trgovin ali podjetja in njegovih posameznih gran, vsakohipno ugotovitev višine obveznosti in terjatvij, nadzorovanja poslovanja nastavljenec, vzdržuje red in poštenje, kakor tudi omogoča ugotovitev donosnosti posameznih panog obrata.

Posebno velike ugodnosti in prednosti nudi sistematično knjigovodstvo protokoliranemu trgovcu v davčnih, civilnopравnih in konkurznih zadevah. S sistematičnim knjigovodstvom se otreše sitnarenja davčne oblasti in njenih pomislekov. Nešteto sporov in nesoglasij z davčno oblastjo bi odpadlo.

Koliko potov, koliko nepotrebne jeze in razburjenja bi imel trgovec manj, ako bi lahko svoje trditve podprl z sistematičnim knjigovodstvom.

Oblasti morajo vpoštevati redno knjigovodstvo in na gospodarskih krogih je, da vcepijo oblastem ne samo v možgane, ampak tudi v kri prepričanje, da gospodarski krogi vršijo svoje državljanske dolžnosti in da se mora vpoštevati njihova čast, ugled in pošteno ime.

Izpodnesti moramo tla denuncijantstvu in nevoščljivosti, ki imata ravno v davčnih zadevah najugodnejša tla za svoj prospeh.

Navajam še nekaj slabih posledic nezadostnega knjigovodstva. Brez sistematičnega knjigovodstva ni zanesljivega pregleda stanja premoženja, poslovanja in uspeha. Odprta so vrata pomotam in napakam, pa tudi tatvinam in poneverbam, ki se lahko vršijo dolgo časa nemoteno in lahko na zadnje porinejo gospodarja v nesrečo ali propad. Za to imamo v življenju veliko dokazov. Brez rednega ali sistematičnega knjigovodstva smo brez važnega pripomočka v pravnih in davčnih zadevah.

Po mojem prepričanju je knjigovodstvo življenska potrebščina vsakega rednega trgovca in podjetnika.

Črna knjiga beograjskih manufakturnistov.

Beograjski manufakturnisti so si v zadnjem času ustvarili povsem moderno organizacijo za varstvo dovoljenih kreditov. Dopisnik zagrebške »Morgenblatta« si je to organizacijo podrobno ogledal in poroča o njej v eni zadnjih številki sledeče:

»V poslopiju beograjske trgovske zbornice ima navedena organizacija, ki se splošno naziva bojkotni oddelček organizacije manufakturnistov, tri elegantno opremljene sobe, v katerih se posluje od 8. ure zjutraj do pozne noči. Organizacija ima 72 članov, ki so vsi beograjski grosisti manufakturne stroke. V organizaciji je izvedena železna disciplina, strožja kot vlada kjerkoli. Kdor se ne pokori, plača v prvem primeru 25.000 Din, v drugem primeru 50.000 Din in v tretjem 100.000 Din globe. Ako je potrebno še četrto kaznovanje, se ga za kaznenostno izključi iz organizacije. Za presojo prestopkov obstoji posebno razsodišče, ki je do sedaj samo enkrat poslovalo. Z globo 25.000 Din kaznovani član, je ta znesek takoj plačal.

Vsi člani organizacije so z njenim poslovanjem jako zadovoljni. Dolžniki so se sicer razburjali in poizkušali na vse mogoče načine, celo s pretnjo tožb radi žaljenja časti ali po tiskovnem zakonu onemogočiti akcijo, a železna volja vodilnih organov je premagala tudi te težave.

V čem je torej skrivnost tega uspeha?

Vsi člani organizacije se obvežejo prodajati po enakih pogojih in sicer na 60 dni prosto, pri čemur se podvržejo pristojnosti beograjskega borznega razsodišča, ali pa na 120 dni na menico. Na prošnjo dolžnika se more plačilo polovice terjatve podaljšati za nadaljnjih 60 dni proti 9% obrestim. Ako dolžnik ne poravnja terjatve v redu, mora upnik nemudoma to naznaniti organizaciji, ki odpošlje prvi opomin. Opraviči dolžnik svojo zamudo z boleznijo, slabimi kupčijami ali višjo silo, odloči organizacija v posebni seji, ali se mu dovoli moratorij, ali ne. Ako se dolžnik ne zmeni za opomin, ali se mu moratorij ne dovoli in kljub temu ne plača svojega dolga, se mu pošlje drug, skrajno energičen opomin, s pretnjo bojkota, ki se tudi dejansko izvede. Noben član ne sme, dokler se bojkot ne razveljavi in dolžnik ne plača starih dolgov, bojkotiranemu dolžniku prodajati blaga ne na kredit in ne proti gotovini.

Na črno listo postavljeni trgovci

morajo, če le mogoče svoje obveznosti poravnati, sicer se poženo v konkurz ali pa morajo s kupčijami prenehati.

Nekaj časa so poskušali zamudni plačniki dobivati svoje potrebščine iz inozemstva ali iz Zagreba, dokler niso bile obveščene o bojkotnem gibanju tudi druge organizacije, na primer društvo za zaščito upnikov v Zagrebu in v Novem Sadu, sekcija grosistov trgovskega društva v Sarajevu, udruženje grosistov porcelanske in kolonijalne stroke v Beogradu, spolek češkoslovaških tekstilnikov v Pragi, glavna zveza avstrijskih trgovcev na Dunaju in Societa cotomera Italiana v Milanu.

Člani udruženja manufakturnistov so prepričani, da se bo v treh mesecih, tekom katerih se bodo stari dolgovi deloma odplačali, deloma pa odpisali v konkurznem postopanju, riziko v veletrgovini izdatno zmanjšal in da bo mogoče cene vsled tega primerno znižati.

Udruženje izdaja članom dnevno tiskana poročila, v katerih so naznačeni vsi trgovci, katere je bojkotirati in vsi, ki so poravnali svoje obveznosti in jih torej ni več bojkotirati.

Kot naslednja etapa v okviru kreditne zaštite se namerava na novo ugotoviti kreditno zmožnost do višine lastne glavnice. Hoče se namreč sploh ugotoviti kreditno zmožnost vsakega detajlista in sicer tako, da vsak grosist naznani udruženju višino za odjemalce izstavljenih računov. Ako kdo izrpa svoj kredit, ne dobi potem pri nobenem članu več blaga na kredit, dokler ni odplačal vsaj en del svojega dolga.

Končno se hoče opozoriti interese na imena zamudnih dolžnikov potom informacijskih pisarn in časopisja.

Občni zbor Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru.

V nedeljo se je vršil v sejni dvorani mestnega magistrata v Mariboru ob dobri udeležbi, bilo je nad 140 delegatov, redni občni zbor Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru. Zbora se je udeležil imenom mariborskega velikega župana zadrugni nadzornik g. Založnik, imenom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Pless in imenom obrtne oblasti g. dr. Rodošek.

Načelnik zveze g. Bureš je otvoril in pozdravil zbor. Po pozdravnem govoru je izročil prvoborniku slovenskega obrtništva g. Ivanu Rebeku, katerega je imenovala zveza za zadnjem letnem zboru častnim predsednikom in častnim članom, lepo, umetniško izdelano diplomu, povdarjajoč pri tem velike zasluge, ki jih ima g. Rebek za napredek slovenskega obrtništva.

Odlikovanec g. Rebek se je zahvalil za odlikovanje ter je pri tem navedel nekaj interesantnih podatkov iz svojega delovanja. Spomnil se je prvega slovenskega obrtniškega sestanka na Štajerskem, ki se je vršil v Vojniku leta 1894 in katerega se je udeležilo 7 obrtnikov. Prvemu sestanku so prav kmalu sledili drugi, boljše obiskani, vsako leto in tudi večkrat v letu, ki so dali temelj današnji obrtniški organizaciji. Navzoči so izvajanjem odlikovanja glasno pritrdjevali.

Nato je pozdravil zbor v imenu zbornice g. dr. Pless, ki se je v svojem govoru dotaknil vseh aktualnih vprašanj, ki se tičejo obrtništva. Po-

zval je ob koncu navzoče zadružne načelnike, da se zveze tesno oklenejo, da pritegnejo vsakega člana k pozitivnemu delu, ker bo mogla zveza le s sodelovanjem vseh uspešno vršiti težke naloge, ki jo še čakajo.

Imenom velikega župana mariborske oblasti je pozdravil zbor zadružni nadzornik g. Založnik, ki je obširno govoril o nalogah zveze in zadrug.

Zvezni tajnik g. Slajnik je podal izčrpno poročilo, v katerem so bile navedene vse važnejše akcije, ki jih je izvršila zveza v minulem poslovnem letu.

Ključničarski mojster g. Kumere iz Maribora je podal blagajniško poročilo ter poročal o proračunu, ki znaša ca. 26.000 Din. Zvezni izdatki so kriti z zveznimi rednimi dohodki, s članskimi prispevki, koji naj znašajo v prihodnjem letu po tri dinarje na leto za vsakega člana.

Na predlog g. Novaka se je sklenilo, da je dati zveznemu odboru ab-solutorij.

O ustanovitvi »Samopomoči« je poročal g. Novak. Po debati, katere so se udeležili gg. Rebek, Vahtar, dr. Pless in Zdravec, se je sklenilo, da se ustanovi »Samopomoč« za mariborsko oblast, v okviru Splošne zveze. Glede organizacije, vplačil i. dr. se je sprejelo vsa določila »Samopomoči«, Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Na predlog g. dr. Plessa, da je potrebno izvoliti poseben odbor, ki vodi začasno vse posle »Samopomoči«, se je izvolilo v predlagani odbor sledeče gg.: Bureš, Kožuh, Novak, Podbreški iz Maribora, Hohnec iz Celja, Veselko iz Ptujja, Trstenjak iz Št. Lenarta, Peperko iz Šmarji, Jančar iz Prevalj, I. Novak iz Slov. Gradca, Virjent iz Vranskega in Sulič iz Murske Sobotne.

O ustanovitvi Obrtne banke kr. SHS je podal nato obširen referat g. dr. Pless. Navzočim, ki so pazno sledili njegovemu poročilu, je ob koncu referata priporočal, da pri svojih zadrugah, v domačih obrtniških krogih marljivo agitirajo za banko ter ji pridobijo čimveč delničarjev, ker je le od vpisa delnic odvisna ustanovitev ekspoziture v Mariboru.

Gg. Rebek in Zdravec sta ob koncu referata toplo priporočala vsem, naj bi ne zamudili prilike sodelovanja na ustanovi, ki bo velike važnosti za vsakega posameznega obrtnika, kakor za razvoj obrtniškega sploh. G. Zdravec je nato poročal o anketi, ki se je vršila prošlo soboto pri velikem županu v Mariboru glede ustanovitve okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru.

Med slučajnostmi se je sprejela po poročilu g. Novaka ostra resolucija glede Splošne gosp. zadruge »Delavski dom« v Celju. Razpravljala so se tudi še nekatera obrtno-pravna vprašanja, nakar se je zvezni načelnik po 4 urnem razpravljanju zahvalil navzočim za udeležbo in sodelovanje ter zaključil občni zbor.

ZREBANJE LOTERIJE DRUŠTVA »TRGOVSKA AKADEMIJA«

Društvo »Trgovska akademija« v Ljubljani je s pristankom gospoda Velikega župana določilo rok za zrebanje srečk svoje loterije na dan 30. oktobra 1927. Preložitve zrebanja za nekaj mesecev je bila potrebna iz tehničnih razlogov. Zanimanje za to loterijo je jako živahno predvsem zato, ker so pogoji izredno ugodni (dobitkov 885 od 50 do 100.000 dinarjev, srečke po 10 Din). Treba pa je, da loterija ne bo dobičkonosna samo za kupce srečk, temveč čim uspešnejša tudi za društvo in njegovo akcijo za zgradbo trgovske akademije in podpiranje dijakov, ki se posvetijo višjemu trgovskemu študiju. Pozivamo zato vse zavedno trgovstvo in trgovske organizacije, ki so prevzele propagando in razpečevanje naših srečk, da tekmo prihodnih mesecev, ki so še na razpolago, razpečajo čim večje število srečk. Ne sme biti trgovca, ki bi ne kupil vsaj nekaj srečk tudi sam. Ako podpiramo druge dobrodelne akcije, storimo svojo dolžnost tudi tu, ko gre za našo lastno stanovsko stvar. Našo javnost pa prosimo, da že v lastnem interesu posega po srečkah naše loterije, ki obeta pri nizki ceni srečk tako velike število in tako visokih dobitkov.

TOVARNA DROŽI.

Pisali smo, da je v sladkorni tovarni v Crvenki udeležen češki kapital. Njena tovarna špirta spada med največja tovarna podjetja v Jugoslaviji. Sedaj beremo, da bo tej tovarni priključila še novo tovarno droži, zopet ob udeležbi češkoslovaških interesentov. Pogajanja o strojni opremljenosti podjetja so v polnem teku.

ITALIJANSKA TRGOVSKA BILANCA.

Sedaj pričobeni izkazi o italijanskem izvozu in uvozu v prvi letošnji polovici kažejo poslabšanje tudi v primeri s prvo lanskim polovico, ki se je zdelo izjemna. Uvoz je znašal 14.300.000.000 lir, izvoz 8.300.000.000 lir; pasivnost izkazuje torej 6 milijard lir. V primeri z letom 1925 se je izvoz sicer zelo dvignil, še bolj pa uvoz, in posledica tega je gori označena večja pasivnost.

PROMETNA KONFERENCA V ŽENEVI.

Od 15. do 20. decembra se bo vršilo v Ženevi pri Zvezi narodov posvetovanje pododbora strokovnjakov o ureditvi kombiniranega transporta med železnico in drugimi prometnimi sredstvi. Prvi namen posvetovanja bo ta, da pripravijo zvezo med transportom po železnicah in ladjah ter med transportom po železnicah in avtomobilih. Ne bo dolgo in bo treba pripraviti kombinacijo za transport železnic, avtomobilov in ladij na eni ter aeroplanov in zračnih ladij na drugi strani.



Po sklepu pogodbe dani znesek ni ara, tudi če ga pogodnika dogovorno označita za aro.

Iz sodne prakse.

Dne 1. I. 1924 se je sklenilo pravno opravilo, ki ga je tožnik potrdil pismeno istega dne na naslov tožencev, češ, da kupi t. zv. S-ovo posestvo za svojega brata I. B.-ja eventualno za J. R.-a, izključen je pa A. P.; od kupnine 200.000 Din plača polovico tekom 14 dni, ostalo najkasneje do 1. maja 1924; če bi druge polovice do tega roka ne plačal, se zviša kupnina na 210.000 Din. — Tožnik pa v 14 dneh ni mogel zbrati toliko gotovine, da bi plačal prvo prvo polovico kupnine. Po toženčevih navedbah mu je prinesel dne 16. I. 1924 na račun samo znesek 50.000 Din, češ da banka nima gotovine, je izjavil, da je on sam kupec posestva in je toženec prosil, naj se zadovolji s prvim naplačilom 50.000 Din. Toženec je izjavil, da mu posestvo proda, da pa vzame znesek 50.000 dinarjev kot aro. Tožnik je bil s tem zadovoljen in se mu je o tem znesku izdalo potrdilo, v katero se je izrečno vpisalo, da je ta znesek ara. Plačilo ostanka kupnine je bilo pogojeno za najkasneje do 1. maja 1924. Ko pa tožnik tega pogoja ni držal in ostanka kupnine ob dogovorjenem času ni plačal, je toženec izrekel aro za zapadlo, o tem tožnika obvestil, a posestvo drugemu prodal. Tožnik pa temu postopanju s plačanim zneskom ne prizna veljavnosti; trdil se je po vseh močeh, da dobi potrebno gotovino, kar se mu pa radi denarne krize ni takoj posrečilo; sredi junija je pa po drugih ljudeh izvedel, da je toženec posestvo že drugemu prodal, ne da bi njega poprej na to opozoril, ne da bi dal kak naknadni rok; sicer pa plačani znesek 50.000 Din ni bil ara, temveč le naplačilo na račun kupnine, ker taka ara ni običajna. Zahteva torej, da mu toženec povrne 50.000 Din s 5% obrestmi od dne plačila tega zneska.

Pravdno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo. V svojih razlogih izjavi, da dogovor z dne 1. I. 1924 ni bil dokončna kupna pogodba po §§ 861, 1062 o. d. z., radi tega je upoštevati pri rešitvi tega spora samo dogovor z dne 16. I. 1924. Ta dogovor pa je bil dokončen in končnoveljav v smislu, da je tožnik kupec posestva, da pa je toženec vzel ta dani plačani znesek 50.000 Din z izrečnim pritrdilom tožnika kot aro, a da je bilo pogojeno plačilo ostanka kupnine do 1. maja 1924. Čim pa to stoji, je toženec po § 908 o. d. z. bil upravičen, v juniju posestvo drugemu prodati in tožnikovo aro obdržati. Saj tožnik sam prizna, da kupnine do 1. maja 24 ni plačal in da bi jo tega dne ne mogel plačati. Tožnik torej krivdoma pogodbe ni izpolnil. Saj se je vrh tega celo dognalo, da je še pred 16. I. 1924 dobil posojilo, večje od dolgovane kupnine, ki ga je pa uporabil za

druga plačila. Ker tožnik nadalje tudi prizna, da je toženec šele 28. junija 1924 prodal posestvo drugemu, je brez pomena njegov prigovor, da mu toženec ni dal naknadnega roka, da plača kupnino, kakor je tudi dognano, da ga je toženec obvestil, da izreka aro za zapadlo.

(Konec prih.)

Sladkor.

Že več tednov trajajoča trdna tendenca na svetovnem sladkornem trgu se je v zadnjem času popolno izrazila. Pri podatkih o posameznih državah smo že večkrat pisali, kako so tu ali tam cene zvišali (prim. Ogrsko in Češkoslovaško). Na trgih v Londonu in Newyorku se je pojavilo tako dviganje cen, kakor prej že v treh letih ne.

Neposredni povod za rastočo tendenco je dalo poročilo, da je kubanski predsednik odločil o omejitvi produkcije že izdal in da je pritrdil sklepu farmerjev za znižanje produkcije na maksimalno kvoto 4.500.000 ton. Ta vest se je pojavila najprvo v Newyorku in so jo kmalu nato potrdili razni sladkorni statistiki, slednjič znana tvrdka Willet and Grey. Za prihodnje leto sta ta dva statistika za Kubo že vstavila število 4.500.000 ton. Oziraje se še na druge manjše korekture cenita omenjena statistika letošnji primanjkljaj na več kot 1 milijon ton. Ta zmanjšana produkcija se bo v preskrbi prihodnjega leta gotovo poznala in pride za sladkorne trge tembolj v poštev, ker se tiče v prvi vrsti onih dežel, ki s svojimi velikimi in za eksport razpoložljivimi previški neposredno vplivajo na glavne sladkorne trge, torej na Kubo, Javo, Češkoslovaško i. t. d.

Evropskemu sladkornepesnemu pridelku vreme zadnjih dni ni bilo ugodno. Magdeburški statistik Licht je znižal svojo cenitev o sladkornem pridelku Nemčije od 1.800.000 ton na 1.675.000 ton, t. strokovni krogi označajo tudi to število za previsoko. Ker prisodita Willet and Grey Nemčiji še 1.700.000 ton, se bo manjša nemška produkcija zrealizirala slednjič v še bolj znižani ceni teh dveh statistikov. Do konca oktobra so predelale nemške sladkorne tovarne 13'83 % pese, lani do konca oktobra 13'88 1/2, leta 1924 pa 13'86 %, torej v vseh treh letih prav isto količino. Češkoslovaška produkcija je bila pa že prej tako nizko cenjena, da sedaj ni potrebna nobena korektura. Govori se o 7.019.000 tonah. Vzemši to število za podlago, vidimo, da bo znašala za eksport v poštev prihajajoča količina letos samo 625.000 ton, dočim je znašala lani 1.100.000 ton. Gotovo je, da se bo ta zmanjšani znesek v češkoslovaški plačilni bilanci občutno poznal. Nekoliko bo deficit izravnal po višjih cenah, a ne tako, kot bi mislili, ker so velik del prodali še po starih cenah, na podlagi višje produkcijske cenitve.

LISTEK.

Univ. prof. dr. Metod Dolenc:

Kako naj se uredi kazensko zakonodavstvo glede bankrota?

(Konec.)

»Prosto bankrotstvo« pa je po § 337. opisano dobesedno tako-le: »Konkurzni dolžnik se kaznuje radi prostega bankrotstva s strogim zaporom in z izgubo državlanske časti: 1. ako je s svojim razpisnim življenjem ali prekomernimi lušnimi potroški postal prezadolžen; 2. ako je svojo trgovino zanemarjal in predpisane ali po naravi posla potrebne knjige neredno vodil; 3. ako je opustil napraviti letno bilanco svoje trgovine; 4. ako je nove dolgovne napravil, potem ko je iz bilance videl ali videti moral, da njegova imovina ne zadostuje za plačilo niti polovice dolgov; 5. ako se je spustil v borzne ali druge spekulacije, ki ne stoji v sorazmernosti z njegovim imovinskim stanjem.« Ako hočemo sedaj

izluščiti iz tega določila predpogoje za kaznivost radi prostega bankrotstva, pridemo na — velike težkoče, na nerazrešljive uganke. Gre pač za zločin, ki ga poznamo v zakonodaji, ki dandanes pri nas še velja, kot »malomarno krido«, ki se da storiti na razne načine, samo da ne sme biti pri tem namena, oškodovati upnike. Da gre za delikt iz malomarnosti, povdarja naš sedanji zakon že v samem naslovu (t. zv. marginalni rubriki), kakor tudi še izrečno v besedilu posebej. Tu je vse jasno, kaj se hoče kaznovati. Glede vladinega predloga za nov kazenski zakonik se moramo takisto najprej vprašati, kako stoji vprašanje krivde, ali treba naklepa (dolus), ali zadošča malomarnost (culpa). V tem pogledu pa ima vladin načrt za bodoči kazenski zakonik v svojih uvodnih določilih neki generalni predpis, ki se glasi: Vsako dejanje je po zakoniku kaznivo le tedaj, ako je storjeno naklepno (dolus), razen, če zakonito določilo izrečno dopušča, da se kaznuje tudi za primer, da je malomarno učinjeno. Če vzamemo to določilo za podlago (in to moramo storiti), potem nam je najprej ugotoviti, da v besedilu § 337. nikjer ni rečeno,

da je tako postopanje, opisano v točkah 1. do 5., kaznivo tudi, če je malomarno storjeno. Torej bo kazniv le tisti, ki nalašč (naklepno) razkošno živi, da bo prezadolžen, ali, ki namenoma opusti, napraviti letno bilanco, da povzroči ali pospeši prezadolženost, ali, ki se v istem namenu spušča v borzne posle, ki niso sorazmerni njegovemu imovinskemu stanju itd. Če nekdo radi boleznili ali kupčijskih potovanj ni napravil letne bilance, torej ne nalašč, ampak nezakriviljeno ali vsaj ne namenoma, pa pride tudi brez bilance do prepričanja, da je že prezadolžen: ali naj sme vendar le brez vsake kazni napravljati še vedno nove in nove dolgovne, samo da ne bodo presežali polovice vrednosti njegovih aktiv? Po stilizaciji načrta glede odločilnih predpisov, kot smo jih prej navedli, brez dvoma za ta primer ne more priti niti do kaznovanja radi prostega bankrotstva. Ali bo tako ponesrečeno določilo v novem zakoniku sposobno ohraniti voljo kreditiranja pri trgovcih in inozemstvih, ki so realnega trgovskega življenja navajeni, — to je pa drugo vprašanje!

IV. Pridemo do ugotovitve, da je laž-

no bankrotstvo samo po sebi zelo redko dokazljivo, določilo o prostem bankrotstvu pa tako nespretno stilizirano, da bi v praksi ne sprečevalo običajnih praktičnih kreditarjev. Treba pokazati na pravilno rešitev! Seveda odklanjamo stališče kazenskega zakonika izza časov pred svetovno vojno docela. Ne gre, da bi moral kreditar dokazovati nesrečo itd., da bo prost kazni. Obtožitelj naj mu dokaže krivdo v smislu kazenskega zakonika! Resnica pa je, da se dajo nekatera od gori pod 1. do 5. navedenih dejanj § 337. storiti naklepno, druga pa tudi iz malomarnosti. To je prišlo pri ces. naredbi z dne 10. decembra 1924 do jasnega izraza: Tam se strogo loči na eni strani malomarno povzročitev neplačovitosti, malomarno oškodovanje upnikov vsled naprave dolgov v zavesti prezadolženosti, vsled nepravčasne napovedi konkurza, na drugi strani: naklepno ponarejanje ali prenašanje poslovnih knjig itd., vendar brez namena upnike oškodovati. Konečni efekt, dejanska prezadolženost in otvoritev konkurza, ne sme biti nikdar nameravana, inate to dejanje idejno stopi z lažnim bankrotstvom v en in isti zločin. Konkurz je dejstvo, ki ni odvisno

Trgovina.

Zunanja trgovina Avstrije. Avstrijsko zvezno ministrstvo za trgovino in promet je izdalo pravkar obširno poročilo o zunanji trgovini v drugem četrtletju 1926. Prva polovica leta 1926 zaključuje s pasivom 504,2 mil. šilingov; uvoz 1924,8, izvoz 820,6. V drugem četrtletju so prevozili v Avstriji 8.200.000 meter. stotov blaga; med deželami, ki so blago poslale, je bila prva Italija, z 2.400.000 stoti, nato Češkoslovaška z 1.400.000 stoti, Poljska in Nemčija. Med deželami, ki so blago prejele, je bila z 2.900.000 tonami zopet Italija prva, nato Nemčija z 2.300.000 in Češkoslovaška z 1.400.000 tonami. Kakor vidimo, je Češkoslovaška prav toliko blaga preko Avstrije prejela, kakor ga je oddala. Iz Nemčije je šlo preko Avstrije 1.100.000 stotov blaga, tja pa 2.300.000 stotov, torej še enkrat toliko.

Izvoz češkoslovaškega premoga v oktobru. V oktobru se je izvoz češkoslovaškega premoga bistveno dvignil. V septembru so eksportirali 435.000 ton črne-ga premoga, v oktobru pa 450.000 ton; rjavega premoga izvoz je pa narasel od 298.000 ton na 381.000 ton. Zaloge so se povsod zredile. Koksa so eksportirali v septembru 33.000 ton, v oktobru 54.000; tudi izvoz briketov se je dvignil od 13.000 na 17.000 ton. Povprečna prodajna cena črnega premoga je bila 100 do 110 čeških kren za tono, prodajna cena rjav-ega premoga 70 do 75 Kč, koksa 150; to bi dalo za črni premog v oktobru 47.200.000 Kč, za rjavi premog 27 milijonov 600.000 Kč, za koks 6.800.000 Kč. A skupni zadržek bo še večji, ker so se proti koncu meseca cene dvignile itd. Navedene številke predstavljajo torej nekakšno spodnjo mejo, pravi uspeh bo večji. Tako so naračunili skupno vrednost septembrskega izvoza na ca 117 milijonov kren, pa je bila, kakor smo videli, množina bistveno manjša kot v oktobru. Samo ena stvar je nazadnje zelo motila, pomanjkanje vagonov. Včasih so morali že zaključena naročila zato stornirati, ker ni bilo vagonov; pa so si še s poljskimi pomagali, kakor vemo.

Industrija.

Dobra zaposlenost nemškega jeklenega trasta. Položaj nemških združenih jekla-ren označajo za prav ugoden. Zlasti velik pomen pripisujejo naročilom državnih železnic, kojih izvedba bo enaka letne-mu delu največje in najmodernejše ev-ropske jeklarne, Thyssenove. Nekatere tovarne trasta, med njimi Thyssen, so za dogleden čas založene z naročili, ki za-htevajo zaposlenost s 100-odstotno kapa-citeto. Phönix A. G. in Thyssen razpolaga z velikimi modernimi posebnimi pripravi pri izdelovanju tračnic. Na-ročilo, ki velja za daljšo dobo, bo dalo konjunkturi dobro oporo.

Angleški trust kemije in nemška kon-kurenca. Pisali smo, da se je z iniciativo sira Alfreda Monde ustvaril angleški trust kemije Imperial Chemical In-dustries Ltd. Glede kapitala, pravijo, ni do-sti za nemškim. Trustu pripada koncern Nobel, ki ni samo veleproducent v raz-strelivih, temveč je tudi na angleški bar-vilni in drugi kemični industriji zelo

udeležen. Nobelov koncern ima tudi zve-ze s kemično industrijo Severne Amerike in z nemškim barvnim trustom. Kemič-nemu barvnemu trustu pripadajoča druž-ba Brunner Mond napravi na leto do 300.000 ton sintetičnega amoniaka. Da-lje spada zraven United Alkali Co., ki ima v Angliji soline itd. Ni izključeno, da bo iskal angleški kemični trust v do-glednem času stikov z ameriško in nem-ško kemično industrijo in zlasti z barvni-mi trusti teh dežel. Najprej bodo najbrž obravnavali angleško-nemške skupnosti v barvni industriji pri razgovorih nem-ških in angleških industrijev. — Kar se tiče posebej angleške barvne industrije, je postala v zadnjih letih huda konkuren-tinja nemških tovarn. Sicer pa izvoz nem-ške barvne industrije ni trpel samo na angleški konkurenci, temveč tudi na zgradbi narodnih podjetij v Franciji, Ameriki, Italiji, Japonski itd. Izvoz Nem-čije v barvah anilina, katrana in žvepla je znašal leta 1925 samo 173.600 meter-skih stotov, leta 1913 pa 643.000 meter-skih stotov, izvoz indiga in indigo-kar-mina 149.000 in 333.500 itd. Izvoz prve skupine v Angliji je znašal leta 1913 110.200 stotov, lani 5800 stotov, izvoz v U. S. A. 138.500 in 6817 stotov. Glede indigo-barv Anglija za nemške izdelke sploh ne pride več v poštev. Glede dru-gih barvnih izdelkov se nemški izvoz v Anglijo po hudem nazadovanju v letih 1923 in 1924 sedaj spet močno dviga in bo najbrž nemška barvna industrija v do-glednem času zopet dosegla svoje prejš-nje stališče na angleškem trgu. Mono-pola pa danes nemška barvna industrija nima več, ker je že cela vrsta držav do gotove mere od Nemcev postala neod-visna.

Denarstvo.

Hranilne vloge v Pragi. Po kratkem odmoru v poletju so hranilne vloge v Pragi v oktobru zopet zelo narasle. V lanskem oktobru ni znašal prirastek v treh največjih praških hranilnic niti 12.000.000 Kč, letos pa je šel nad 20 milijonov. Največ je prišlo na praško me-stno hranilnico, 9,5 mil. Kč, in je imela 31. oktobra 1.339.658.000 Kč vlog; hra-nilnica na Kralj. Vinohradih se je z 7 milijoni povzpela na 404.627.000 Kč, Če-ška hranilnica s 3.500.000 na 550.590.000 Kč. Hranilne vloge vseh treh zavodov so znašale na koncu lanskega oktobra 2.004.110.000 Kč, na koncu letošnjega pa 2.294.876.000 Kč.

Budimpeško dolarsko posojilo. To po-sojilo je dala svoj čas banka Speyer i. dr.; s koncem decembra poteče. Zato je dobilo mesto že dosedaj veliko novih po-nudb. Posojilna komisija je ponudbe pre-tehtala in je sklenila, da bo priporočila mestnemu svetu sprejem ponudbe new-yorške banke Guaranty Trust i. dr., ki ponuja posojilo po 5 odstotkov. Na ta način bi bilo to novo posojilo za 2 odstotka ugodnejše kakor prvotno dolarsko po-sojilo.

Promet.

Spremembe v železniškem prometu. — S 1. decembrom stopijo v promet spalnih in direktnih voz sledeče spremembe v veljavo: München—Zagreb pri vlaku št.

1 in 2, ki je bil dosedaj v prometu štiri-krat na teden, bo od 1. decembra dalje v prometu samo trikrat na teden in sicer iz Münchena ob ponedeljkih, sredo in petkih in iz Zagreba ob torkih, četrtkih in sobotah. Spalni voz München—Trst pri vlaku št. 902 in 903, ki je bil dosedaj trikrat na teden, bo od 1. decembra dalje v prometu štirikrat na teden, in si-ecer iz Münchena ob nedeljah, torkih, če-trtkih in sobotah, iz Trsta pa ob ponedelj-kih, sredo, petkih in nedeljah. Direktni voz I. in II. razreda Beograd—Trst pri vlakih št. 4 in 5 se ukine. Dosedanji di-rektni vozovi Beograd—Trst tečejo samo od in do Ljubljane.

Promet v pristanišču Rotterdam. Po uradnih podatkih je promet v rotterdam-skem pristanišču v oktobru prekosil vse dosedanje mesece, kar se tiče premoga. Pristanišče je zapustilo v oktobru 767 s premogom naloženih ladij, v septembru 763, v lanskem oktobru 177. V primeri z lanskim oktobrom se je rotterdamška udeležba na skupnem prometu treh naj-važnejših pristanišč Severnega morja — Hamburg, Rotterdam, Antwerp — dvig-nila od 32% na 38,9% v letošnjem ok-tobru.

Promet v češkoslovaških donavskih pristaniščih. V bratislavskem pristanišču je znašal blagovni promet v letu 1924. 351.500 ton, v letu 1925. pa 447.400 ton; to pomeni prirastek 27,3%. Lani je pri-šlo v pristanišče 8515 ladij, odšlo jih je pa 8533, tako da je pristalo na dan 23 ali 24 ladij. V pristanišču Komarno je znašal blagovni promet v letu 1924. 105.000 ton, lani 174.000 ton, prirastek 66%. Tu-di v drugih donavskih pristaniščih re-publike se je promet dvignil. Ves bla-govni promet v češkoslovaških donav-skih pristaniščih je znašal lani 834.000 ton.

RAZNO.

Mariborska borza dela. Od 21. do 27. novembra je pri tej borzi iskalo dela 72 moških in 46 ženskih, skupaj 118 oseb; 64 moškim in 31 ženskim, t. j. 95 osebam je bilo delo ponujeno; delo je dobilo 80 oseb, in sicer 42 moških in 38 ženskih, 76 oseb (17 moških, 59 ženskih) je bilo izbranih iz evidence in 8 moških in 4 ženske, t. j. 12 oseb je odpotovalo iskat si dela. Od 1. januarja do 27. novembra pa je iskalo dela 6296 oseb, 6262 osebam je bilo delo ponujeno, 3005 oseb ga je dobilo, 3587 oseb je bilo izbranih iz evi-dence in 827 jih je odpotovalo iskat si dela.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 kovinotar, 1 klepar, 1 čevljar za ši-vano delo in 3 tkalci.

Gospodarske vesti. Zunanja trgovina Litve kaže za prvih devet letošnjih me-secev izvoz v znesku 183 milijonov in uvoz v znesku 177 milijonov litov, torej aktivnost 8 milijonov litov. Nominalna vrednost lita je ena desetina dolarja. — V Salzbugu so si nadeli hišni posestniki cilj, da naj bo najemnina tako visoka v šilingih, kakor je bila pred vojsko v kronah. — Nemška produkcija premoga v Poruhrju je znašala v zadnjem oktobro-vem tednu 416.000 ton napram 380.000

tonam v tedenski povprečnosti l. 1913. To je posledica angl. štrajka. — Belgijci se pogajajo v Londonu z zastopniki ameri-ških, holandskih, angleških in švicarskih bank o velikem posojilu. Amerika naj bi dala 50 milijonov dolarjev, Anglija 1.250.000 funtov, Holandska 1.250.000 goldinarjev, Švica 39 milijonov frankov. Obrestovanje bi bilo 7odstotno. — Na Če-škoslovaškem bodo zvišali ceno sladkor-ja od 488 Kč na 502. Vlada to pot ne bo delala težav, ker so se z njo že vnaprej pogodili. — Novi predsednik Brazilije, Washington Luis, oznanja vpeljavo nove denarne enote. Namesto Milreisa naj pri-de Cruzeiro, pri čemer bodo naredili re-lacijo 1 cruzeiro = 3 milreise. — Ogrska tovarna čevljev Armin Berecz je s pasivi treh milijard kren naznanila prisilno poravnavo. — V vodstvu Dunajskega ve-lesejma d. d. je nastala sprememba; od-stopil je predsednik Hofmuth in odstopi-li bodo še drugi. Vzrok so notranje tež-koče in napadi časopisja na sejsmsko vodstvo. — S 1. decembrom slopi na Poljskem v veljavo nova vozna tarifa za blago; zvišanje bo znašalo povprečno 8 odstotkov. — Poljska produkcija soli je znašala v prvih letošnjih osmih me-secih 213.500 ton, lani 207.000, leta 1924 142.000 in leta 1913 234.000. Številke za produkcijo pepelike v odnosnih meseci-h so bile: 135.000, 127.000, 47.000 in 40.000. — Češka hipotekarna banka je imela na koncu oktobra hranilnih vlog na knji-žice 186 milijonov Kč, na tekoči račun 340 milijonov Kč, menic 145 in vrednost-nih papirjev 263 milijonov Kč.

Gospodarska statistika Rumunije. Pod naslovom »Die Wirtschaftsstatistik Ru-mäniens« je izšla v založbi »Wirtschaft-liche Mittelstelle«, Hermannstadt-Leipzig, brošura z rumunskimi gospodarskimi sta-tistikami. Sestavil jo je dr. Fred Sigerius. Na 100 straneh so podane v pregledni obliki najvažnejše številke iz vseh go-spodarskih panog Rumunije. V prvi vr-sti je knjižica namenjena nemški gospo-darski propagandi v Rumuniji.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko

blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obračtom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

od volje storilca; če ga storilec naravnost namenoma povzroči, hoče upnike oško-dovati! Torej treba pri ločitvi pojmov lažnega in prostega bankrotstva vseskozi podčrtavati moment — malomarnosti. Naš načrt tega ni storil. Pač pa so storili to konkurzni red za Nemčijo že 17. maja 1878. leta, pri nas veljajoča ces. naredba z dne 10. decembra 1914 in tudi — to bodi posebej poudarjeno — češkoslo-vaški načrt za novi kazenski zakon. Slednji načrt pa se odlikuje tudi še v marsičem drugim. Odpravil je nameno-ma naziv »bankrot« in sicer zato, ker ni, da bi moralo priti do konkurza, če naj kaznivost nastopi. Ne gre samo za pri-mere, ki so tudi v načrtu naše vlade vzeti v misel, namreč, da se konkurz ne otvori radi nekritja konkurznih stroškov. Pride lahko tudi do kaznivega dejanja, kjer pri navidezni mahinaciji dolžni-ka, ki hoče upnike opehariti, imovinsko stanje ni pasivno tako, da je konkurz le navidezen; lahko pa se stori oškodova-nje upnikov tudi, če n. pr. dolžnik uniči svoje zaloge z namenom upnike oško-dovati, torej brez goljufivega postopanja, ki je za vsak bankrot idejno potrebno.

Češkoslovaški načrt je nadalje — v na-sprotju z našim — poskrbel, da se sme kaznovati oškodovanje navedene vrste tudi, če gre le za enega samega upnika. Po našem načrtu ne bi bil zaščiten tisti, ki je dolgove vseh drugih upnikov po-kupil in postal z voljo dolžnika edini upnik z edinim dolgom. Glede »proste-ga bankrotstva«, ki ga naziva češkoslo-vaški načrt »malomarno oškodovanje up-nikov«, pa se češkoslovaški načrt ne po-stavlja na stališče, da navaja (kakor naš) načine kaznivega postopanja določeno, ampak navaja jih le primeroma. To sta-lišče je pravilno. Enako pravilno pa je tudi, če češkoslovaški načrt ne utesnjuje kaznivosti pri napravljanju dolgov po zaznatvi prezadolženosti, kakor naš, sa-mo za primer, da aktiva ne dosežejo po-lovice pasiv. To docela ponesrečeno do-ločilo o pogoju za kaznivost pri prostem bankrotstvu je prišlo v vladni načrt iz še sedaj veljajočega srbijanskega kazen-sega zakonika, v tega pa iz francoskega takrat veljajočega code de commerce. Se-danji vladni načrt pa se ne ozira na dej-stvo, da je preosnovani francoski code de commerce pogoj kaznivosti — t. j. za

50% pasivna bilanca — že davno opu-stil. Imajo tak pogoj še v Argentini, res, ali na Francoskem, v Nemčiji, Avstriji, Ogrski itd. so ga že pred svetovno voj-sko iz zakonodaje izkrcali in v naši dr-žavi ga ni nikjer. razen v srbijanskem in črnogorskem kazenskem zakoniku. Mislimo, da bi pač zelo blagodejno vpli-valo na moralo trgovcev in zato tudi na njihov kredit, če se to nesrečno določilo izbace iz našega bodočega kazenskega zakonika.

Češkoslovaški načrt, ki je pač strog na eno stran, na drugo pa tudi ne dovolju-je, da bi se preganjalo trgovca že pri vsaki navadni malomarnosti, izrečno za-hteva, da mora biti nameravano oško-dovanje upnikov zakriviljeno iz grobe malomarnosti (hrubá nedvalost, grobe Fahrlässigkeit). To se pravi, dolžnik se mora že zavedati, da s svojim neekono-mičnim ponašanjem utegne oškodova-ti enega ali več upnikov. Samo nepaz-ljivost, lahkomisljenost brez takega za-vedanja naj ne zadostuje za kaznivost dejanja. Tudi v tem pogledu mislimo, da imajo Čehi prav!

V. Lahko bi naštevati še druge teh-

nične hibe našega načrta, kot n. pr.: § 340. govori o »konkurznem dolžniku, ki hoče doseči prisilno poravnavo«, da-si bi redakterji ob predložitvi posled-njega načrta morali vedeti, da instituta prisilne poravnave od 31. marca 1925 v naši državi nimamo več; § 343. govori o ublaževanju kazni poleg strogega tudi navadnega zapora, dočim v vsej mate-riji o bankrotstvu (§§ 336.—345.) niti enkrat navadni zapor ni zagrožen. Lah-ko bi podali tudi še nadaljnih določil, ki so manj posrečena nego v češkoslova-škem načrtu. Pa zdi se nam, da pove-dano zadostuje v splošno orientacijo o duhu določil in njihovi tehnični izvedbi v vladnem načrtu, ki je že predmet pa-rlamentarnega razpravljanja. Merodajni činitelji pa naj bi malo razmišljali, ali ne kaže v dvanaesti uri zahtevati revizi-jo določil o bankrotstvu in jih popol-noma prilagoditi stališču, ki ga mislijo zavzeti Čehi. To bi pač blagodejnejše vplivalo na naše inter-nacionalne ekonomske prilike, kot pa vztrajanje pri pokazanih docela zastare-lih določilih iz srbijanskega kazenskega zakonika.

Po svetu. Ob zatvoritvi sej pripravljala nega odbora za svetovno gospodarsko konferenco je poudarjal predsednik Theunis izredni pomen konference, ki se bo sestala 4. maja 1927; dejal je, da je to zgodovinski mejnik. — Valutarični položaj Poljske banke se je v zadnjem času zelo zboljšal. Banka in njene filijale so nakupile v zadnjih tednih večje zneske inozemskih valut. Kovinsko kritje obtoka bankovcev znaša sedaj nad 40 odstotkov. — Množijo se vesti o evropskem dogovoru glede cinka. — V Baku so dobili nov vrelec nafte, ki daje na 24 ur 36.000 pudov nafte. — S 1. decembrom se zvišajo na poljskih državnih železnicah blagovne in osebne vozne za ca 10 odstotkov. — Belgijci so posodili poljskim državnim železnicam 3000 premogovnih vagonov; obenem so si izposodile štiri poljske premovalne družbe pri avstrijskih, švicarskih in norveških zasebnih železnicah 2100 vagonov. — Pri Leningradu se bliža dograditev novega trgovskega pristanišča zaključku. Pristanišče bo služilo v prvi vrsti rastočemu izvozu lesa in bodo zato v njegovi bližini napravili žage in predelovalnice lesa. — Do 10. decembra, ko se začne v Parizu nova pogajanja glede pristopa k železnemu kartelu, upajo Čehi, da bodo imeli svoje predloge že pripravljene in da se bo dosegel sporazum tudi s tvrdko Hahu. — Iz Rio de Janeiro prihaja poročilo, da se je brazilska zborniška komisija soglasno izrekla za povrnitev nemške lastnine, med vojsko konfiscirane. Izvzete od tega sklepa so pa ladje, ki so jih zaplenili v brazilskih pristaniščih v začetku vojne. — Proračun občine Dunaj za leto 1927. izkazuje 424 milijonov šilingov dohodkov in 481½ mil. šilingov izdatkov. — Bolgarska trgovska bilanca izkazuje za oktober aktivnost 70 milijonov levov. Uvoz se je v primeri s septembrom izdatno znižal in je znašal samo ca 21 milijonov kilogramov (vagoni, avtomobili itd.) v vrednosti ca 530 milijonov levov. — V oktobru so konkurzi na Nemškem spet nekoliko narasli in so se dvignili od 238 na 248. Dvig se tiče v prvi vrsti manjših podjetij. — Nemške državne železnice so imele v prvi polovici potekajočega leta veliko nazadovanje dohodkov, v drugi polovici se je pa blagovni promet zelo pomnožil. Skupni blagovni promet bo za leto 1925 zaostal, še bolj pa osebni promet. — Osrednja zveza češkoslovaških sladkornih industrijev priobčuje zaključek povpraševanja pri tovarnah republike. Kulturni areal, obdelan s sladkorno peso, je letos za 17-16% manjši kot lani; predelane pese bo za 29-32% manj, v absolutnih številkah za 25.870.000 meter. stotov. Produkcija sladkorja z 10.190.000

meter. stoti je za skoraj 5.000.000 stotov pod lanske, oziroma za 32-52%. — Kartel plovbe po Labi hočejo razširiti. — Poljaki hočejo napraviti sindikat cementa, ki naj bi obsegal vse poljske tovarne cementa. Vodil bo domači trg in bo iskal zvez z inozemstvom. — Brž ko se bodo končala trgovska pogajanja med Poljsko in Nemčijo, se bodo začela pogajanja med Poljsko in Avstrijo. Avstrija zahteva od Poljske one največje ugodnosti, ki jih je že dovolila Češkoslovaški. — Angleži so nakupili v kotlini Donca (Ukrajina) za 100.000 funtov premogovnega katrana. Tudi Avstriji so nakupili večje množine katrana. — Dosedanje štiri zveze poljskih veletržev z železnino so se združile v centralno zvezo; njih sedeži so bili Katovice, Poznanj, Varšava in Krakov. Posle bo vodila dosedanja zveza v Katovicah. — Japonska šteje s koncijami 83 milijonov prebivalcev

Ljubljanska borza.

Torek, dne 30. novembra 1926.

Vrednote. Invest. pos. iz l. 1881, den. 77, bl. 79; loter. drž. rent. za vojno škodo, den. 336; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, den. 195, bl. 199, zaklj. 198; Ljublj. kred. banka, den. 140; Merk. banka, Kočevje, den. 100; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 870, bl. 875; Kred. zavod, Ljubljana, den. 170, bl. 180; Strojne tovarne, den. 100; Trb. prem. družba, den. 325; papirnice Vevče, den. 110; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; Šešir, den. 104.

Blage: Les: Deske (smreka, jelka), 40 mm, 4 m, od 16 napr., monte, feo vag. meja, 1 vag., den. 495, bl. 495 zaklj. 495; deske (smreka, jelka), 28 in 38 mm, 3 m, od 16 napr., monte, feo vag. meja, 1 vag., den. 490, bl. 490, zaklj. 490; bukovi plohi parjeni, ostrorobi, očeljeni, paralelni, od 27, 40, 50, 60 mm, od 2 m napr., 80% = Ia, 20% = IIa, feo vag. meja, 1 vag., den. 1150, bl. 1150, zaklj. 1150; bukovi plohi, neparjeni, ostrorobi, paralelni, očeljeni, od 27, 40, 50 mm, od 2 m napr., 80% = Ia, 20% = IIa, feo vag. meja, 1 vag., den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; bukovi testoni, od 10 do 30, orig., feo vag. Sušak, 15 vag., den. 540, bl. 540, zaklj. 540; bukovi plohi, neobrobjeni, od 80, 90, 100 mm, od 2 m, od 16 napr., monte, feo vag. meja, 1 vag., den. 510, bl. 530, zaklj. 510; bukovi železniški pragovi: 2,51—2,60 m, 23/24 × 13 1/4 × 14, feo vag. meja, 1 vag., den. 39, bl. 39, zaklj. 39; 2,45 do 2,50 m, 22/23 × 12 1/2 × 13, feo vag. meja, 30 vag., den. 33, bl. 33, zaklj. 33. — Žito in poljski pridelki: Pšenica, 75/76, feo vag. nakl. post., bl. 295; koroza umetno sušena, feo vag. nakl. post., bl. 155; koroza nova, času primerne suha, feo vag. nakl. post., bl. 140; koroza, času primerne suha, za januar, feo vag. nakl. post., bl. 145; ajda prekmurska, feo vag. nakl. post., bl. 335; rž, 71/72, 2%, feo vag. nakl. post., bl. 225; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. post., bl. 170; ječmen krmilni, 73/64, feo vag. nakl. post., bl. 180; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. post., bl. 192.50; oves, feo vag. nakl. post., bl. 160; otrobi drobni, feo vag. nakl. post., bl. 125; fižol beli, 3—4%, feo vag. nakl. post., bl. 175; fižol rmeni, 3—4%, feo vag.

nakl. post., bl. 175; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 27. novembra 1926. Ugodno vreme (+ 9° C) je privabilo 59 slaninarjev na trg, kateri so pripeljali 190 zaklanih svinj seboj in so prodajali meso in slanino po 10.50 do 25 Din za 1 kg na drobno, 14 do 17 Din pa na debelo; domači mesarji so ostali pri dosedanjih cenah. Cene drugih živil so ostale razen perutnine, divjačine in solate neizpremenjene. Perutnine je bilo okoli 800 komadov. Cene, ki so se malo podražile, so bile piščancem 40 do 50, kokošim in racam 40 do 80, gosem 62.50 do 125, puranom 75 do 150 Din komad. Domačim zajcem 8 do 50 Din komad. To pot so se prodajale tudi srne po 15 do 40, divji zajci pa 15 do 50 Din 1 kg. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice. Krompir (14 voz) se je prodajal po Din 1.50 do 2, ohrovt 1.50 do 2, endivija 1.50 do 2.50, solata 3 do 4 Din, kislota zelje 3 do 4, kislota repa 2 do 3, sladka repa 1.50 do 2, paradižniki 6 do 8, med 25 do 30, maslo surovo 40 do 46, kuhano 45 do 50, čajno 50 do 60 Din 1 kg. Zeljnate glave 0.50 do 4, karfiol 4 do 10 Din komad. Mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olje 28 do 34 (po trgovinah 26 Din), bučno olje 18 do 24 Din liter; jajca 1.75 do 2.25 Din komad. Sadje: Jabolka in hruške 3 do 8, breskve 10 do 15, grozdje 8 do 14 Din kg. Kostanj surovi 3 do 4, pečeni 6 do 7 Din liter. Cvetlice 0.50 do 6 Din, z lonci vred 10 do 75 Din komad. Na tem trgu je bilo tudi mnogo eksotičnih rastlin, kakor palm, alcejev, kaktusov in drugih, ki so se prodajale po 5 do 25 Din komad. — Lončena in lesena roba 1 do 100 Din, brezove megle 2.25 do 5, lesene grablje 10 do 12 Din komad, koroza slama 25 do 30 Din vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 24. novembra je bilo 10 voz sena, 2 voza otave in 6 voz slame, v soboto 27. novembra pa 12 voz sena, 7 voz otave in 5 voz slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 110, otavi 80 do 85, slami pa 40 do 55 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. decembra t. l. t. l. ponudbe za dobavo 6 postelj z opremo, do 10. decembra t. l. pa za dobavo 5000 kilogramov ter-asfalta. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 5. decembra

t. l. ponudbe za dobavo 6 postelj z opremo, do 10. decembra t. l. za dobavo 20 plošč za okretanje, do 11. decembra t. l. pa za dobavo 800 m Mannesmann cevi. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 5. decembra t. l. ponudbe za dobavo 1400 m tračnic, 700 ploščic (Unterlagsplatten), 14.400 žebeljev, 1500 vijakov in 380 parov spojn. — Direkcija državnega rudnika v Zabukoveci pri Celju sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe za dobavo 120 m² jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe za dobavo risalnega orodja, do 10. decembra t. l. pa za dobavo 1120 komadov električnih žarnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave okroglega železa, martinovega jekla, železne pločevine itd. — Dne 18. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave večje množine raznih žebeljev ter glede dobave raznega materiala (asfaltni katran, železni minij v prahu, »Suboks«-barva, gorilni špirit, amonijakova soda, klej, dekstrin, laneno olje itd.). — Dne 20. decembra t. l. pa pri isti direkciji glede dobave raznega železa. — Dne 21. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave gladilnega platna, steklenega papirja, snirkovega peska in plovcia ter glede dobave žaril in raznega stenja. — Pri direkciji državnih železnic v Sarajevu: dne 21. decembra t. l. glede dobave steklenega materiala; dne 22. decembra t. l. glede dobave 115.000 cokelj (Bremsschuhe); dne 23. decembra t. l. glede dobave gumijevega materiala; dne 27. decembra t. l. glede dobave stavbenega kovinastega in steklenega materiala. — Dne 28. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 1 stružnice s pripadajočimi deli; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 22.500 komadov zavornih kotlov ter glede dobave 12.955 kg zakovic; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 27.776 kg raznih odlitkov iz jeklene litine; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1200 q livarskega in 1300 q plinskega koksa, 5500 q lesnega in kovaškega oglja. — Dne 30. decembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave transmissijskih jermen; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih delov za železniške varnostne naprave; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 10.880 kg odlitkov iz armaturnega bronu.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Najboljši šivaini stroj in kolo
Je edino le



GRIZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju b. brezplačen.

Večletnagarancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

qizlu Prešernovega spomenika.

DRAGOTIN ŠTRUCELJ

carinski posrednik

obvešča vse svoje cenj. komitente in prijatelje, da je preselil svojo pisarno iz poslopja bivšega »Balkan« v novo adaptirane lokale v hiši »Zadružne zveze«

Dunajska cesta št. 38

ter se priporoča za nadaljno naklonjenost svojih dosedanjih in novih nalogodajalcev.

Izvrševal bom kot doslej vestno, spretno in najceneje vse uvozne, izvozne in tranzitne carinske manipulacije in dajal informacije o carinskih, železniških in tarifnih zadevah ter izposloval reklamacije in prošnje za prost uvoz najuspešneje in najkulantneje. Ljubljana, Dunajska cesta 38. Telefon 223.

„LLOYD SABAUDO“ GENOVA

Zastopstvo za Slovenijo

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovce, dokolenice, nahrbtniki za kolarje in lovce, dežniki, klobi, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, karte, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Najboljše cene! Na veliko in malo!

Naročajte in širite povsod TRGOVSKI — LIST! —

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovoznica TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d. TELEFON ŠT. 552